

Vacuna COVID-19 iyo va'a: Naguá jiniñu'un kuni ní

Vaccinate
WA
CovidVaccineWA.org

Iyo va'a nda vacuna

Nda vacuna COVID-19 ja iyo nuu ñuu Estados Unidos ni ya'a ji nuu jitotuni de vii¹ tuni ni jito tuni ma sú tanu inka tatan nuu ñuu Estados Unidos. Ndi'i nda vacuna iyo va'a ji axi ja kuu kuatiñu-yo sukua kachi U.S. Food and Drug Administration (FDA, Ve'e nuu jito tatan ji ja yaji yo ja iyo nuu ñuu Estados Unidos)—ñukua kúni ka'an ja FDA nduu ni ndani'in ji in ja nduu iyo va'a.

Jito tuni de nda vacuna vese ja kani ñayiví tágua kuni de nasa satiñu nuu kuñu ñayiví. Estados Unidos neva'a de ke'en ndatiñu ja ñama jini tú in tatan ya'a nduu satiñu va'a.

Satiñu va'a nda vacuna

Sanaa jini ní tu'un siki ja iyo nda vacuna ja va'a ka ji ma sú inka ka. Nuú nda prueba ja ni sa'a ni kee ja nda vacuna ya'a va'a tiñu ji nuu kue'e COVID-19. Ma kuu ja kuni va'a yo nde in vacuna kuu ja va'a ka siki ja ma sú inuu ni jitotuni ji de ma sú inuu nuu ni jatiñu ji. Iyo sava ji ja ni jatiñu nuu nda kue'e jáá ka COVID-19.

Vese ja ni kani vacuna maa ni, kuu kuikin kue'e COVID-19 ní, vese saa jito ji maa ní nuu kue'e tágua ma ki'in ní nuu hospital. Nuú nda prueba ja ni sa'a jín nda vacuna ya'a, ni kee ja jito ji ñayiví ñati 85 por ciento nuu kue'e **xeen** COVID-19. Nda vacuna suni ni jito ji nda ñayiví nuu **naani** kue'e ja sa'a COVID-19:

- Johnson & Johnson (Janssen), 74 por ciento
- Pfizer-BioNTech, 95 por ciento
- Moderna, 94 por ciento

Inuu ni sa'a jín ndi'i nda tatan

Ma ní'in ni kue'e COVID-19 nuu vacuna ya'a. Tanu kuu, jín sava ka vacuna, suni sukua sa'a ji. De ñukua kuu in seña ja satiñu vacuna. Nuú nda vacuna ja kani uu jichi, sanaa nde'e ka sa'a ji ja uu jichi. Tú kuu, sa'a ni ja mani ini natatu ní in axi uu kivi tagua sukua koto ní maa ní. Tú ni kani in vacuna COVID-19 ja kani uu jichi maa ní, sa'a ni ja mani ini kani ni maa ní ja uu ya'a maa ní. Ma kundo'o ka ní kue'e tu ja ni ya'a uu sema ja ni kani nduu yitiku ya'a maa ní.

Nda'a ña nuu ni kani yitiku:

- Jatu
- Nkuu kua'a
- Chi'in kuiñu

Nii yiki kuñu ña:

- Kuita ña
- Ku'u xini ña
- Jatu yani'ni kuñu ña
- Nadiki ña
- Chi'in ka'ni ña
- Kúni ña nuja ña

¹ Centers for Disease Control and Prevention, "Safety of COVID-19 Vaccines (Nda vacuna COVID-19 iyo va'a)". 25 yoo marzo kuiya 2021, iyo nuu internet nuu: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/safety-of-vaccines.html> (Vachi ni nuu yu'u Inglés).

Su'va sa'a tú nduu ni ni'in tiñu vacuna nuu ní

Vese nduu nikani kuu ja in vacuna ma ni'in tiñu ji nuu kuñu yo, iyo jichi ja sukua kuu. Clínica nuu kani vacuna maa ní koto de ní ñati 15 minuto tágua kuni de nagua sa'a tatan jín maa ní. Jini de nagua sa'a de jín maa ní tu sanaa ni kenda ni kuu sukua.

Tú nagua ní ndo'o ní ja siki tatan ta ja ni kee ni nuu clínica, ka'an ní nuu 911. Tú ni kenda ni kuu sukua su'va sa'a: nduu kuu xtaa tachi ní, chi'in kuiñu nuu ní axi sukun ní, kandava ano ní, kene tintuja, jiko nuu ní ji kuita ní.

Sa'a ní janmani ini kachi ní nagua ndo'o ní

Chu'un ní tu'un nuu V-safe tágua kachi ní nagua ndo'o ní: vsafe.cdc.gov (Vachi ni nuu yu'u Inglés). Tu'un ja kachi ní sa'a ja kuu sa'a va'a ka sa vacuna ja kuu yo.

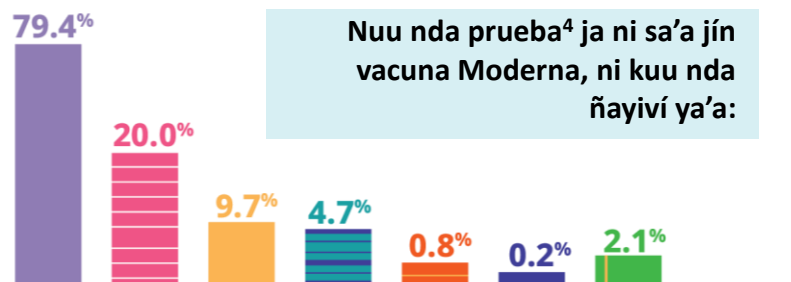
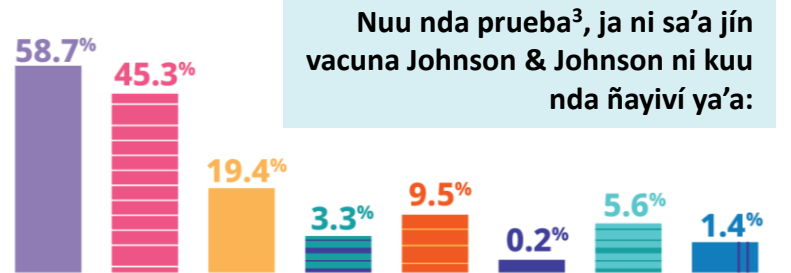
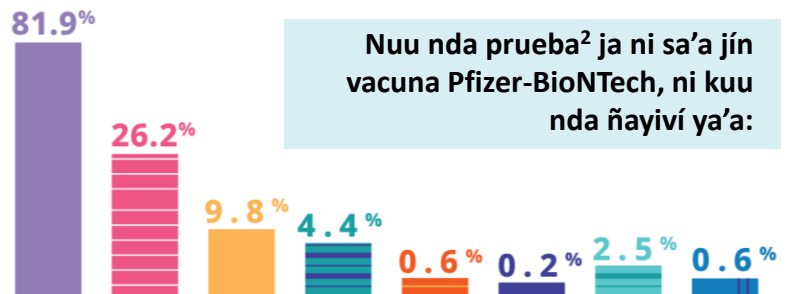
Maa ní axi ñayiví ja ni kani vacuna kuu kachi ji nagua ndo'o ní nuu Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS, Nuu tetiñu tu'un nasa sa'a nda vacuna). FDA, Centers for Disease Control and Prevention (CDC, Ve'e nuu jito ji ja kachi nasa sa'a jín nda kue'e) ji Washington State Department of Health (DOH, Ve'e nuu jito ja Sa'a tatan ñuu Washington) jatiñu ji VAERS tágua kuni ji na siki kuu ja kuu sukua.

Kuu tetiñu ní tu'un nuu vaers.hhs.gov (Vachi ni nuu yu'u Inglés).

Ndaka ñayiví nda ñuu ni sa'a jín prueba tatan ya'a

nda científico ni kani de vacuna ya'a kua'a tuni mil ñayiví.

- Kuijin
- Ja ka'an tu'un xtila
- Ñayiví tuu axi Africa
- Asia
- Indio americano axi nda ja ni kaku Alaska
- Nda ñayiví Hawái ji nda ka isla ichi pacífico
- Ndaka ka ñayiví
- Nda ñayiví ja nduu jini yo nde kuu ji
- Inka ka

²Food and Drug Administration. "FDA Briefing Document: Pfizer-BioNTech COVID-19 Vaccine", Reunión Vaccines and Related Biological Products Advisory Committee (Comité ja kachi nasa kuatiñu nda vacuna ji nda tatan stila). 10 yoo diciembre kuiya 2020, iyo nuu internet nuu: <https://www.fda.gov/media/144245/download> (Vachi ni nuu yu'u Inglés).

³Food and Drug Administration. "FDA Briefing Document: Janssen Ad26.COVID.S Vaccine for the Prevention of COVID-19", reunión comité Vaccines and Related Biological Products Advisory Committee . 26 yoo febrero kuiya 2021, iyo nuu internet nuu: <https://www.fda.gov/media/146217/download> (Vachi ni nuu yu'u Inglés).

⁴Food and Drug Administration. "FDA Briefing Document: Moderna COVID-19 Vaccine", reunión Vaccines and Related Biological Products Advisory Committee. 17 yoo diciembre kuiya 2020, iyo nuu internet nuu: <https://www.fda.gov/media/144434/download> (Vachi ni nuu yu'u Inglés).

Iyo va'a nda vacuna ya'a ja kuu nda suchí luli, nda ñayiví ja ñu'un se'e, ji nda ñayiví ja ndo'o ji inka kue'e. Tú kua'a ka ñayiví kani ji vacuna maa ji, ní'in ka sa tu'un siki nasa satíñu ji naguá sa'a tatan ya'a jín ñayiví. Ja jini yo kuu ja nda vacuna COVID-19 iyo va'a ji de sanaa kuiti ni sa'a xeen ji jín nda ñayiví.

Tú naguá ndo'o ní ka'an ní jín in ñayiví ja ni taji tatan axi in ñayiví ja satíñu nuu clínica

Kue'e ja sa'a yika

- Centers for Disease Control and Prevention (CDC, Ve'e nuu jito ji jekani nda kue'e) kachi ji ja nda vacuna kuu kani nda ñayiví ja nduu ndo'o xeen ji sa'a nda tatan ja ñu'un nuu nda vacuna.
- Iyo ñayiví ja kachi ji ja nda vacuna COVID-19 sa'a yika ji jín ñayiví siki in tatan ja yí'i nuu ji, ja nani polietilenglicol (PEG) ji polisorbato.
- Nda vaciuna nu una yí'i nuu ji ja kuu sa'a yika ji yo'o tanu kuu jín sava ja yaji yo, siki ñukua kuu ja ma kani ini ní tú ni kani vacuna COVID-19 maa ní. Nda vacuna nduu ndíso ji, ndivi, látex axi in ja sa'a ja iyo na'an ji.

Ndaa tuni

Tatan ja yí'l nuu nda vacuna COVID-19 iyo va'a ji de iyo ji ja kuu satíñu va'a nda vacuna. In matu'un vacuna Johnson & Johnson kuva'a ji nuu in laboratorio nuu iyo nda célula ja ni kee nuu ni nuu se'e in ña'a ñati 35 kuiya ichi yata. Suni sukua sa'a sava ka nda vacuna tanu kuu, varicela, rubéola ji hepatitis A. Ni in nda vacuna ya'a yí'i célula ñayiví (célula nda ñee), virus COVID-19, látex, in ja sa'a ja iyo na'an ji axi niñi in kiti, ni niñi kini axi gelatina. Nduu sa'a nda vacuna jín ndivi.

Ja jikan nuu in tatan

- Nuu nda prueba ja ni sa'a jín vacuna COVID-19 ni kee ja va'a tatan ya'a jín nda ñayiví ja ndo'o ji inka kue'e. Ñati oko axi 45 por ciento nda ñayiví ja ni sa'a jín prueba vacuna ya'a ni kuu ji in ñayiví ja ndo'o inka kue'e tanu kuu ja neñu ji, diabetes, kue'e ano, kue'e xtaa je'e axi VIH.
- Nduu jini va'a sa nasa sa'a vacuna ya'a ji nda ñayiví ja nduu ndakui niñi ji axi ja ndo'o ji in kue'e ja sa'a ja nduu ndakuyi kuñu ji. CDC kachi ja vese saa kuu kani vacuna ya'a ji siki ja tú ma kani tatan ya'a ji kuu kudo'o xeen tuni ji kue'e COVID-19.
- Nda ñayiví ja skua'a siki nda ña'an ñu'un se'e ji nda ja skaku se'e ka kachi de ja va'a kuu ja kani vacuna COVID-19 nda ña'an ñu'un se'e, nda ña'an ja skaxin, axi nda ja ka kuni koo se'e. Tu'un ja jini kuu ja va'a nda vacuna COVID-19 nuu nda ña'an ñu'un se'e. Suni jini ja, in naná ja ní kani ña vacuna maa ña suni kuu sia'a ña tatan COVID-19 nuu se'e ña tú ñu'un ji chijin axi tú skaxin ña luli. Nda ña'an ja ñu'un se'e ña yika tuni ka ña nuu kue'e COVID-19, nde kenda ña kuu ña. Ja kani ña vacuna maa ña kuu ja va'a tuni ka.